

Workshops 29 en 30 mei (update 10 mei 2026)

1. Levend Verlies, leven 'tussen' werelden

Leen Carens en Marieke Sanen

Wanneer een gezin leeft met ernstige ziekte of beperking, verandert niet alleen wat zij meemaken, maar ook het tempo waarin zij leven. Terwijl hun wereld vertraagt, lijkt de wereld rondom hen gewoon verder te gaan. Veel gezinnen ervaren hoe moeilijk het is om mee te blijven bewegen in het ritme van de omgeving.

In deze workshop verkennen we hoe mensen manieren zoeken om verder te leven met wat niet oplosbaar is. Samen met een moeder die haar ervaringen wil delen, luisteren we naar kleine, alledaagse momenten die betekenis dragen. Vanuit dit verhaal onderzoeken we hoe hoop en verzet zichtbaar kunnen worden in die ogenschijnlijk kleine handelingen, en hoe hulpverleners deze bewegingen kunnen opmerken en bevragen.

De workshop biedt een kennismaking met narratieve manieren van luisteren en nodigt uit om stil te staan bij wat voor gezinnen waardevol van betekenis blijft.

Leen Carens werkt als klinisch psycholoog, relatie- en gezinstherapeut en narratief therapeut, met een bijzondere focus op levend verlies, chronische ziekte en relationele praktijken van hoop. Sinds 2000 actief binnen ambulante hulpverlening, momenteel binnen Verbinding in Verlies. Marieke Sanen, mama van 5, zoekend naar intense momenten en voelend van veel liefde.

2. Metaphoric narrative practice as conscientization (Engelstalig)

David Denborough

How can the metaphoric narrative practices such as The Tree of Life and Team of Life approaches enable the principles and practices of conscientization as described by Paulo Freire?

David Denborough is directeur van Dulwich Centre (Adelaide, Australia) en pionierend gemeenschapswerker, opleider en auteur/redacteur. David heeft een bijzondere interesse in crosscultureel partnerschap en decoloniserende praktijken. In het ondersteunen van individuen en gemeenschappen in collectief narratieve projecten, tracht David bruggen te slaan met sociale bewegingen die een antwoord trachten te bieden op situaties van uitsluiting en discriminatie.

3. De schatkamer van de therapeut

Olena Yaroshenko en René van Dijk

Het werk van Michael White over personal failure heeft ons geïnspireerd en aangezet om het belangrijkste tegengif voor wanhoop verder te onderzoeken. Hij maakt ons attent op een grote, bijna onuitputtelijke variatie aan manieren waarop we steeds wegen zoeken om een geslaagd leven te leiden. We willen in deze workshop een kijkje nemen in jullie schatkamers vol ervaring en dat gebruiken als input. Als systeemtherapeuten zijn we immers dankzij ons werk voortdurend getuige van een enorme rijkdom aan verschillende wegen die mensen bewandelen om hun leven betekenis te geven. We mogen de heel verschillende manieren zien waarop mensen relaties vormgeven, tegenslagen doorstaan en hoopvol zoeken naar zingeving en geluk. Graag willen we, door samen met jullie een aantal opdrachten te doen, deze rijkdom aan kennis en ervaring opdiepen en daarmee zichtbaar en bruikbaar maken voor zowel ons werk als het leven in zijn geheel.

René van Dijk en Olena Yaroshenko zijn beiden werkzaam als systeemtherapeut en opleiders bij het Platform Systeemtherapie Noord Nederland.

4. Spiritualiteit als bron voor rijke verhalen

John Robbmond en Wilco Kroon

Spiritualiteit brengt mensen in beweging. Zij beweegt ons, letterlijk en figuurlijk. Alhoewel, zij kan er ook toe bewegen stil te staan. Spiritualiteit kan inspireren tot gepassioneerd verzet en even goed leiden ruimhartige verbinding. Spiritualiteit is veelkleurig en meerstemmig. We nodigen haar graag uit in onze spreekkamer, al is zij dikwijls geen gemakkelijke gast. In het geroezemoes van de vele stemmen in onze kamer, spreekt zij soms te luid of raakt ze overstemd. Zij is gevoelig en zoekt haar plaats. Als we de dans met haar vinden, verrijkt ze onze praktijken gracieus.

Nieuwsgierig hoe spiritualiteit in al haar complexiteit aanwezig kan zijn in onze therapiekamers? Hoe we ons met onze eigen meerstemmigheid aangaande spiritualiteit, collaboratief kunnen verhouden tot de spirituele stemmen die ins onze therapiekamer klinken of zichtbaar zwijgen? Van harte welkom! Waarschijnlijk blijven de beentjes deze workshop wel op de vloer, maar wie weet waartoe we bewogen worden.

John Robbmond en Wilco Kroon zijn beiden als systeemtherapeut en opleider systeemtherapie verbonden aan Euthopia.

5. De kracht van KANS-buddy's, een steunende schouder voor kinderen met gescheiden ouders

Charlotte Vanacker

Tijdens deze workshop schetsen we de nood om kinderen met gescheiden ouders te ondersteunen en hoe het KANS-buddyproject daar een antwoord op kan geven. Het buddyproject van KANS vzw (Kinderen Adviseren Na Scheiding) heeft als doel om een online platform te creëren waar kinderen met gescheiden ouders een buddy kunnen vinden (een jongvolwassene met gescheiden ouders die al verder staat in zijn/haar verwerkingsproces). Binnen KANS vzw staat het vertrekken vanuit ervaringsdeskundigheid centraal. In de workshop komt het KANS-situatiespel aan bod, een methodiek om meer bewustwording te creëren rond de impact van scheiding op kinderen en om het thema laagdrempelig bespreekbaar te maken. De workshop wordt gegeven door een ervaringsdeskundige om uit het leven gegrepen voorbeelden mee te geven.

Charlotte Vanacker zet zich als vrijwilliger-ervaringsdeskundige in bij KANS vzw (Kinderen Adviseren Na Scheiding).

6. Terugblikken op een wijs en waardig leven als hoop voor de laatste jaren Welkom in de tijds capsule van Maria (90 jaar)

Annelies Geldof en Maria

Ouderen dreigen in onze maatschappij onzichtbaar te verdwijnen tussen de plooien van de tijd. De wijze waarop we hen soms infantiliserend, betuttelend of weinig respectvol benaderen en niet langer als actieve participanten met een volwaardige stem een plek geven, heeft rechtstreekse impact op hun gevoel van eigenwaarde. Samen met Maria (90 jaar) wandelen we aan de hand van een tijdslijn doorheen in haar leven opgebouwde wijsheden en vaardigheden, verzamelen we stap voor stap betekenisvolle dierbaren en gaan in tegen het kwijt raken van de 'courage' (moed). We nodigen jullie in de workshop allen uit om collectief een tegenstem uit te brengen en samen moed te her-ontdekken.

Annelies Geldof is opgeleid in de systeemtheoretische psychotherapie en de narratieve therapie. Ze is werkzaam bij Samen1Plan Gent- Scheldekracht en in een privépraktijk waar ze mensen van alle leeftijden op gesprek ontvangt.

7. De Zelfredzaamheidsmythe: en het informele netwerk als bron van betekenis

Maarten IJtsma

In een samenleving waarin zelfredzaamheid het hoogste doel lijkt, raken we soms het zicht kwijt op wat ons leven als mens betekenis en kleur geeft: onze verbondenheid én afhankelijkheid van anderen. In deze interactieve workshop onderzoeken we de breed gedragen ideeën over autonomie en succes en leggen we bloot hoe deze overtuigingen ons kunnen vervreemden van onszelf en elkaar. Welke rol speelt deze vervreemding bij

de cliënten en gezinnen waarmee we werken? Wat doen schaamte en isolement met hun vermogen te kiezen voor verandering en groei? En hoe doorbreek je dit?

Wat Maarten IJtsma betreft ligt een belangrijke sleutel hierin bij 'de ander'. Of dit nou een buurman, een klasgenoot, een collega of de postbode is. Door deze anderen niet langer te zien als bedreiging of concurrent, maar elkaar te ontmoeten in kwetsbaarheid en medemenselijkheid ontstaat er ruimte voor hernieuwde veerkracht en perspectief. Een uitdagende samenwerking, maar een sterk antwoord op veel vragen van deze tijd.

Door middel van reflectieve vragen en gezamenlijke gesprekken ontdekken we de kracht, rijkdom en betekenis van de informele netwerken rondom onze cliënten. Geen pasklare antwoorden, wel ruimte voor verdieping, herkenning en nieuwe perspectieven.

Maarten IJtsma is systeemtherapeutisch werker in opleiding, werkzaam bij Accare Kinder- en Jeugdpsychiatrie in het Noorden van Nederland.

8. De outsider witness-methode binnen een jeugdpsychiatrische afdeling. Beweging krijgen in verhalen

Annelies Van de Moer en Hans Dieleman

Het ontwikkelen van een eigen identiteit, een veerkrachtig verhaal over jezelf, is moeilijk wanneer je als jongere in een psychiatrische opname belandt. Je verliest het contact met je leeftijdsgenoten, en je functioneren wordt beschreven aan de hand van diagnoses. Binnen onze opname-afdeling begeleiden we ondertussen meer dan vijf jaar een outsider witness-groep voor jongeren die in opname zijn, of die bij ons geweest zijn. De krachtige methode van White helpt ons om een context te creëren waarin jongeren aan introspectie kunnen doen en daarbij verrast worden door krachten en waarden die ze nog niet bij zichzelf herkenden. De doorleefde respons van de aanwezige getuigen biedt een authentiek antwoord dat therapeuten zelf niet kunnen geven. Zo komt er beweging op gang die de jongeren weer verbonden kan doen voelen met zichzelf en met leeftijdsgenoten die in een herkenbare worsteling leven. Er komt ook ruimte voor constructief verzet tegen de opname, en de vrijheid om ondanks de diagnostiek zelf onder woorden te brengen wie de jongere is of wil worden.

In deze workshop demonstreren we de methode samen met enkele jongeren, waarbij de deelnemers van de workshop als getuigen betrokken zullen worden. We duiden de focus die White in de vraagstelling van deze methode legde, en de toepassing ervan bij jonge tieners. We staan stil bij terugkerende thema's die ons opvallen bij deze doelgroep en de aanpak die we hier voor onszelf in hanteren.

Annelies Van de Moer en Hans Dieleman zijn beide reeds verschillende jaren gezintherapeut binnen Vleugel K, de jeugdpsychiatrische afdeling van het UPC KU Leuven, respectievelijk binnen de langdurende en kortdurende opnames. Ze begeleiden samen deze groepen.

9. Collective Narrative Song Writing (Engelstalig)

Sara Portnoy en Mieke Van Daele

Sara and Mieke ran their first workshop on collective narrative songwriting together in Antwerp at the European Narrative Conference in 2019. There the seed was planted for further collaboration on song writing, even online in COVID times.

In this workshop we merge more general narrative and systemic experiences with skills of creating collective documents (including witnessing hardships, documenting responses, capturing people's words) and with ideas and skills coming from a constructivist position on music therapy. Each time we are curious to see where the creation process brings us and what new ideas sprout from it.

Sara Portnoy is a Consultant Clinical Psychologist who has worked with children and their families for more than 30 years. Since 2004, she has worked at University College Hospital in London (UCLH) with children and their families where the child has a complex medical condition. She also works for a Paediatric Palliative Care and Bereavement team, visiting families in their own homes. Between 2016-2019 as part of the Refugee Resilience Collective, she worked with refugees and non-governmental organizations in France. Since 2023, supported by the Dulwich Centre, she has had the opportunity to work internationally with teams in Armenia, Zimbabwe and China.

Mieke Van Daele is a Systemic therapist and music therapist who has worked with children, parents and their contexts in child psychiatry and youth care. Handling traumatic experiences in multi complex circumstances was always the focus. She worked at Interactie Academie as a staff member, trainer, supervisor and systemic therapist in the group practice and at Ghent University teaching masters clinical psychology. Today she works in and with schools using music and other creative methods to guide very young children, their families and educators through challenges they meet.

10. Waar zorg schuurt: balanceren tussen cliëntzorg en teamzorg

Ilke Gysen en Loes Maes

Complexe hulpverleningsprocessen zetten teams en zorgverleners steeds meer onder druk. Cliënten met meerdere, elkaar beïnvloedende problemen maken van de hulpverlening een hele uitdaging. Teams moeten voortdurend balanceren tussen hun professionele taak om cliënten kwalitatieve zorg te bieden en hun eigen draagkracht. Die voortdurende afweging tussen zorg voor de cliënt en zorg voor het eigen team maakt het werk extra uitdagend en soms kwetsbaar. Tijdens deze workshop staan we stil bij de complexiteit van het samenspel tussen zorginhoud en zorgorganisatorische factoren en hoe het telkens weer balanceren is tussen deze twee polen in elke context waarin je dit spanningsveld kan voelen: zowel residentiële als ambulante hulpverleningsorganisaties, maar ook onderwijs, forensische sector, maatwerkbedrijven, OCMW's, gemeentes,... Daarnaast geven we ook enkele inspirerende ingangen mee die ondersteunend kunnen zijn voor hulpverleners die dit spanningsveld herkennen. Het betreft een interactieve workshop waarbij we mensen laten ervaren hoe zo'n spanningsveld aanvoelt en hen kritisch over hun eigen werkcontext laten reflecteren.

Loes Maes werkt als systeemtherapeut, teamverantwoordelijke binnen een CIG en is freelance opleider binnen Interactie Academie.

Ilke Gysen is systeemtherapeut, Stafleid Interactie Academie, domeinverantwoordelijke Mens, werk en Organisatie.

11. Speelse metaforen uit de natuur in het werken met gezinnen en complexe problematiek. Kun je dansen op vulkanen?

Stefan Slechten

Met een voorliefde voor het narratieve werk, voor taal én de natuur in de breedste zin van het woord, ligt het voor de hand dat er veel natuurfenomenen de spreekkamer binnen komen waaien. Zo dondert en bliksemt het soms tussen de gezinsleden, dient er geschuld te worden voor tornado's van de heftigste categorieën, wordt samen gezocht naar een veilige weg langs diepe moeraspoelen vol oud verdriet. Stefan ondersteunt het gezin in het bouwen van bruggen over kolkende rivieren, in het zoeken van drijfzand naar vaste grond onder de voeten, in het elkaar opleiden tot vulkanoloog te midden van uitbarstende vulkanen. Speelsheid en humor spelen hierin een belangrijke rol, om ruimte en lucht te creëren voor vragen die eerder niet gesteld konden worden en voor verhalen die naar de achtergrond verdwenen leken. In deze workshop deelt Stefan zijn ervaringen met beeld en taal en nodigt hij de deelnemers uit om vanuit eenzelfde speelsheid en humor hun repertoire als narratief therapeut verder uit te diepen.

Stefan Slechten werkt als systeemtherapeut bij Praktijk Gezin in Beweging in Zuid-Limburg (NL) met gezinnen die vast zijn gelopen in complexe patronen, gestolde verhalen, elkaar kwijt zijn geraakt in hun zoektocht naar (her)verbinding.

12. Dans als dialoog, dialoog als dans

Marjolein Hogeboom

In deze workshop gaan we op zoek naar de raakvlakken tussen dans(therapie) en dialogische therapie. Zoals in de dialogische therapie het ontmoeten, aansluiten en 'embodied' luisteren centraal staat, is dit precies wat je ook als danstherapeut voorop zet. Danstherapie is het aansluiten en meebewegen met de bewegingen van de cliënt, luisterend vanuit je lichaam, niet wetend waar de beweging naartoe zal gaan en continu op zoek naar verbinding. Hoe kunnen we ons als systeemtherapeuten laten inspireren door de kunst van dans en wat kunnen we daarvan meenemen in de ontmoeting met gezinnen? Welke dans laten gezinnen aan ons zien en hoe kunnen we daar oog voor hebben? In deze workshop gaan we niet alleen luisteren, we gaan de ervaringsgerichte (non-verbale) dialoog met elkaar aan, om van daaruit verdere inspiratie op te doen om te dansen tussen verzet en verbinding.

Marjolein Hogeboom is dans- en bewegingstherapeut, docent moderne dans en systeemtherapeut in opleiding. Zij werkt met jongeren en hun gezinnen, en is altijd op

zoek naar kracht binnen de gezinnen. Dit probeert zij opnieuw in beeld en in beweging te krijgen. De combinatie vaktherapie en systeemtherapie geeft prachtige mogelijkheden om gezinnen verder op weg te helpen.

13. Therapie als veldwerk: systemische veld-experimenten geïnspireerd door Bruno Latour

Maarten van der Linde

De Franse filosoof Bruno Latour (1947-2022) nodigt ons uit om werkelijkheid te zien als iets dat voortdurend ontstaat binnen netwerken van mensen, objecten, woorden, emoties en instituties. In deze workshop worden systemische veld-experimenten geïntroduceerd, geïnspireerd door Actor-Netwerk-Theorie en complexiteitsdenken.

Veld-experimenten bestaan uit kleine, betekenisvolle ingrepen in routines, posities, objecten, woorden of relaties, bedoeld om het systeem iets nieuws te laten ervaren en beweging richting een positieve attractor (stabiele toestand) mogelijk te maken. De therapeut werkt hierbij niet als expert, maar als mede-onderzoeker.

Aan de hand van korte filosofische en theoretische kaders, casuïstiek en ervaringsgerichte oefeningen leren deelnemers relevante actoren in kaart te brengen, patronen te herkennen en haalbare experimenten te ontwerpen. De workshopdeelnemer leert therapie te benaderen als een levende, creatieve en ethische praktijk, waarin verandering ontstaat door deelname en experiment.

Maarten van der Linde is GZ-psycholoog, Relatie- en Gezinstherapeut NVRG, EMDR Therapeut en Hypnotherapeut. Daarnaast doceert Maarten, doet hij zijn PHD onderzoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en is hij founder van de succesvolle start-up Ouders Inc. Ouders Inc. helpt ouders in de tropen jaren met een online cursus en de mogelijkheid tot online therapie.

14. Warm Data Lab

Cinthe Lemmens en Robert van Hennik

Nora Bateson organiseert in verschillende landen 'Warm Data Labs'. Deelnemers aan deze labs komen vanuit verschillende achtergronden (beleid, therapie, biologie, kunstwereld, ...) samen om met elkaar in gesprek te gaan, complexiteit te ontrafelen.

Het gaat hierbij niet om 'koude data' zoals cijfers, grafieken of alles wat meetbaar is. Het draait om 'warme data', interacties tussen mensen, tussen de mens en hun omgeving. Samen leren we kijken, door elkaars ogen naar complexe problemen en sociale dynamieken.

Tijdens een Warm Data Lab gaan we de conversatie met elkaar aan, een conversatie die steeds verandert en verder groeit. Mensen delen kennis en ervaring vanuit hun verschillende contexten. Deze workshop vertrekt vanuit twee basisideeën:

'Transcontextuele interacties (kijken hoe verschillende contexten in verbinding staan

met elkaar) en ‘Symmathesy’ (leren en groeien doorheen deze connecties). De deelnemer kan ervaren wat onderzoek vanuit verschillende contexten en persoonlijke vertellingen te weeg kan brengen.

Cinthe Lemmens is werkzaam als systeemtherapeut, lid van de bestuursraad van BVRGS en EFTA en trainer bij IPRR. Robert van Hennik, dr. systeemtherapeut en opleider bij Ordiver en het Lorentzhuis in Haarlem. Robert en Cinthe maken deel uit van Metaloog, kennisnetwerk voor systeempraktijken. www.metaloog.com en volgden de Warm Data Lab Host training bij Nora Bateson.

15. Comprovisatie en Cartografie; Improvisatie en feedback gestuurd leren in Narratieve Systeemtherapie

Jeroen Wierstra en Robert van Hennik

In deze workshop werken we met de concepten ‘comprovisation’ (Dudas) en ‘cartography’ (Deleuze). Comprovisation, een begrip uit de muziektheorie, betekent ‘gecomponeerde improvisatie’. Cartografie houdt in dat je zoekt naar coördinaten en interpretaties om wegen te vinden om samen mee verder te gaan. We vertellen hoe hedendaagse narratieve systeemtherapie gezien kan worden als een praktijk van comprovisatie en cartografie

In Friedrich Nietzsche’s Aldus sprak Zarathoestra introduceert Nietzsche een soort cartografie: ‘de metamorfose van de geest’. Hij onderscheidt drie ontwikkelingsstadia in processen van persoonlijke groei: ‘de kameel, de leeuw en het kind’. De kameel is onderdanig en draagt lasten. De kameel wordt een leeuw. De leeuw deconstrueert, doorbreekt repetitieve patronen en betekenissen. De leeuw wordt een kind. Het kind staat open voor de wereld, creëert en ontdekt wat nieuw is en ertoe doet.

In onze workshop presenteren we in drie vergelijkbare ontwikkelingsfasen kaarten en concepten als therapeutische voertuigen (Deleuze). De deelnemers in de workshop worden verdeeld in kleine groepen. Zij worden uitgenodigd om deel te nemen aan creatieve oefeningen die wij vaak gebruiken in narratieve systemische gezinstherapie.

Robert van Hennik en Jeroen Wierstra werken beiden als systeemtherapeut, consultant, supervisor en docent bij het Lorentzhuis in Nederland.

16. Een moeder op weg met een zoon die uit het leven stapte. Samendragen in waardigheid

Verona en Sabine Vermeire

Als je kind zelfmoord pleegt, staat je wereld op zijn kop.

Je wankelt op de dunne lijn van schuldgevoel en van honderden vragen die je niet kan beantwoorden.

Je wilt voor je kind blijven zorgen en je wilt zijn plaats in je midden vrijwaren.

Maar hoe dan?

Je stelt je ook de vraag: 'Moet ik nu verder? Ja? Hoe dan?'

Het is een loodzware tocht die ik niet alleen kon/kan/wil maken.

Ik vroeg aan Sabine om me te begeleiden op deze reis.

Samen zijn we op weg.

In deze workshop neem ik jullie mee als getuigen doorheen mijn zoektocht en dit aan de hand van verhalen, brieven en re-membering gesprekken.

Verona is moeder van 2 zonen, partner, grootmoeder, systeemtherapeut, auteur en Italië-liefhebber. Sabine Vermeire, Narratief en systemisch psychotherapeut, supervisor en opleider steeds speurend naar alternatieve taalvormen wanneer het samenspreken stukt.

17. Samen weven van meer coherente verhalen bij trauma in de kindertijd

Sabine Vermeire

Bij trauma of ingrijpende gebeurtenissen tijdens de kinderjaren, grijpen de traumatentakels soms wild om zich heen. Niet alleen de persoon is geraakt maar ook de vele relaties en zelfs de gemeenschap waartoe ze behoren. Deze kinderen, jongeren en ook volwassenen hebben vaak gefragmenteerde, incoherente en gestolde verhalen over hun leven, hun relaties, zichzelf en de pijnlijke gebeurtenissen. Ze zitten 'vast' in het verleden, heden of de toekomst. Een belangrijke vraag hierbij is dan ook 'Hoe een gevoel van 'agency, belonging en coherentie' her-ontdekken en faciliteren?'

Tijdens de workshop creëren we samen kleurrijke, caleidoscopische tijdslijnen op met speelse ernst en openen op die manier nieuwe sporen. Stap voor stap weven we een veelheid aan verhalen en betekenissen doorheen het grotere levensweefsel en krijgen de pijnlijke ervaringen een plek in de veelheid van relaties en gebeurtenissen in hun leven. Naast het samen doen wordt dit geïllustreerd met tijdslijnen van zowel kinderen, jongeren als volwassenen.

Sabine Vermeire, Narratief en systemisch psychotherapeut, supervisor en opleider steeds speurend naar alternatieve taalvormen wanneer het samenspreken stukt.

18. Wanneer kanker het leven van kinderen, jongeren en gezinnen binnen dendert...

Sara Cornelis

Een kankerdiagnose raakt vandaag op de een of andere manier ieder van ons. Ook dat van heel wat kinderen en jongeren. Soms wordt een ouder ziek, soms een broer of zus, oma of opa. Soms is het een vriend of klasgenootje van wie ze onverwacht afscheid moeten nemen. En ondanks grote medische vooruitgang betekent kanker helaas nog vaak verlies van levensmogelijkheden en ook soms sterven.

Welke verhalen horen we bij kinderen en jongeren die een belangrijk iemand verliezen? Hoe kunnen we met hen spreken over de ziekte of het overlijden van hun dierbare en welke drempels moeten we daarbij soms zelf overwinnen? Hoe helpen we hen om hun eigen verhaal samen met het gezin en vele betrokkenen verder te schrijven, te dragen en

vorm te geven? In deze interactieve workshop wil ik de meeluisteraars en sprekers prikkelen in het thema rouw en verlies bij kinderen, hen uitdagen na te denken over wat kinderen raakt en hoe met hen te spreken.

Graag nodig ik jullie uit om hier samen bij stil te staan en hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Sara Cornelis is als klinisch psycholoog en systeemtherapeut geraakt door verhalen van rouw en verlies, in gezinnen en meer in het bijzonder bij kinderen.

19. Er was eens... en ze leefde nog lang en gelukkig. Hoe bewegen we ons uit romantische sprookjes?

Monique Schirris, Gerrit van Ramshorst en Jacqueline Tournier

Het romantisch perspectief is nog steeds een dominant narratief in de westerse wereld. Dit is een dominant maatschappelijk en collectief perspectief dat doordrenkt is van vertrouwde beelden en gedragspatronen die de man-vrouw verhoudingen vroeg of laat onder druk zetten.

In deze workshop zoeken we naar werkvormen om tot nadenken aan te zetten met betrekking tot onze relationele verhoudingen tot de vertrouwde- én tot de meer verrijkende verhalen. Dit willen we op speelse wijze neerzetten.

Monique Schirris is psychotherapeut/systeemtherapeut en opleider, (leer)supervisor en leertherapeut van de NVRG en de NVP. Gerrit van Ramshorst is psychotherapeut/systeemtherapeut en opleider en (leer)supervisor van de NVRG. Jacqueline Tournier is orthopedagoog en systeemtherapeut en geeft o.a. trainingen over systemisch spelen in gezinnen en teams.

20. Staptochten met ouders van verslaafde kinderen: over het verbreden en verrijken van de ouderlijke identiteit

Tomas Van Reybrouck & Luc Van den Berge

Ouders van volwassen kinderen die worstelen met een verslavingsproblematiek ervaren hiervan heel wat nadelige effecten. Door middel van een georganiseerd wandelweekend bieden we tegenwicht tegen stigma en isolement. Tijdens deze workshop demonstreren we hoe we alledaagse activiteiten, samen wandelen, en semigestructureerde groepsgesprekken inzetten om deelnemers te verbinden met elkaar, met eigen ondergesneeuwde aspecten van wie ze zijn en waar ze om geven, en met de bredere gemeenschap. We bieden daarbij ook ruimte aan de onverwachte rol van 'niet-menselijke actoren'.

Tomas Van Reybrouck is psycholoog, systeemtherapeut, supervisor en opleider. Hij werkt met de familie van mensen met een verslavingsprobleem in het CGG Adentro te Gent. Daarnaast is hij verbonden aan groepspraktijk De Luwte en de Interactie-Academie.

Luc Van den Berge is pedagoog (dr.), systeemtheoretisch en narratief psychotherapeut, supervisor en opleider. Hij werkt met kinderen en jongeren en hun ouders in het CGG Adentro te Gent, werkt als supervisor in groepspraktijk De Luwte en is verbonden aan de UGent als gastprofessor.

21. Gezinsverhalen via NET

Martijn Roomans

Martijn ontwikkelde een manier om via de NET-methodiek (Narrative Exposure Therapy) uitvoerig en therapeutisch stil te staan bij gezinsverhalen. Met het hele gezin aan tafel worden ingrijpende én prettige gebeurtenissen langs een tijdlijn gelegd. Elke sessie vormt een hoofdstuk in hun gezamenlijke verhaal, waarin Martijn consequent de positie van biograaf inneemt. Hij luistert, ordent, vertraagt en verwoordt — en schrijft het verhaal terug aan het gezin. Door het verhaal gezamenlijk te reconstrueren ontstaat ruimte voor meerstemmigheid, beweging en herstel, voorbij trauma, vastgelopen patronen en individuele problematiek.

In deze workshop neemt Martijn de deelnemers mee in zijn narratieve werkwijze met gezinnen. Hij laat zien hoe tijdlijnwerk, therapeutische positionering en het biografisch schrijven samenkomen in het creëren van verbinding en betekenis. De workshop nodigt uit om stil te staan bij de rol van de therapeut als mede-auteur van het verhaal dat verteld wil worden.

Martijn Roomans werkt als systeemtherapeut bij Gezin in Beweging in Zuid-Limburg met gezinnen die vast zijn gelopen in complexe dynamieken. Hij is medeoprichter van Van.de.grond waar hij als systemisch teamontwikkelaar werkt met teams die zoeken naar (her)verbinding, en is supervisor in opleiding.

22. Pleegkinderen als regisseurs in hun eigen levensverhalen

Sofie Geerinckx en Annelies Sysmans

We vertrekken in deze workshop van de gedachte dat er naast de breuk-en traumaverhalen heel wat alternatieve en verrassende verhaallijnen te schrijven zijn. We richten ons op het versterken van het gevoel ergens bij te horen, goed in iets te zijn, te snappen waarom een aantal zaken zo moeilijk lijken. We werken samen aan het gevoel terug iets te betekenen en invloed te hebben. Tijdens deze workshop nemen we jullie mee in de rijke wereld van Pleegzorg. We ondernemen een zoektocht samen met de kinderen en jongeren als actieve participanten en zelfs co-regisseurs en gaan - hoe klein ook, aan de slag met kleine betekenisvolle ingangen -om zo verschillende veerkracht bevorderende netwerken te weven. We speuren samen in hun oneindige web van

verbindingen naar hoopvolle en verrassende ontmoetingen en onverwachtse partners. Naast ouders en pleegouders zijn ook opa's, de buurvrouw of de knutsel-juf zowel 'live' als imaginair welkom. Ook de lievelingshond of knuffelbeer en Beyoncé of Messi kunnen een volwaardige plek krijgen. Stap voor stap maken we zichtbaar hoe elkeen een betekenisvolle bijdrage kan leveren in het levensverhaal van kinderen.

Sofie Geerinckx en Annelies Sysmans zijn beiden werkzaam als klinisch psycholoog en systeemtherapeut bij Pleegzorg Provincie Antwerpen (PPA). Binnen 'Behandelingspleegzorg', een aparte deelwerking van pleegzorg, gaan ze intensief therapeutisch aan de slag met kinderen, jongeren, hun ouders en pleeggezinnen rond diverse pleegzorgspecifieke thema's.

23. Via een gevoel van ongemak/ schuren naar kleine momenten van verzet. Stepping stones naar wederzijds gedragen werkrelaties

Els Wouters en Indra Bimmel

Het aannemen van een cadeau, een knuffel, een keer mee-eten, een consult zonder dat er een financiële regeling tegenover staat, ... Situaties die we allen herkennen en waar veel verschillende meningen over bestaan. Deze meningen zijn veelal verbonden met discoursen rond professionaliteit. Ondanks dat deze discoursen ons een kompas trachten aan te bieden om de werkrelatie vorm te geven, kunnen ze ook gevoelens van bevreemding en onzekerheid binnenbrengen. Bovendien kunnen ze waardevol tussenmenselijk contact en gelijkwaardigheid in de weg staan.

In deze workshop gaan we samen op zoek hoe we deze momenten van ongemak en onze antwoorden hierop in verbinding kunnen brengen met ons eigen professioneel kompas. We verkennen we aan de hand van praktijkvoorbeelden hoe dominante discoursen met betrekking tot professionaliteit de gelijkwaardigheid en het tussenmenselijk contact in de weg kan komen te staan. Aan de hand van reflectieve, narratieve vragen gaan we samen op zoek naar momenten van verzet en beweging om overeenkomstig ons professioneel kompas te kunnen werken. We gaan dit alles creatief documenteren.

Els Wouters is werkzaam als systeem- en narratief therapeut binnen de volwassen psychiatrie bij Elim/ PZ Bethanië te Antwerpen en in eigen groepspraktijk. Tot slot als opleider bij de Interactie-academie. Allen te Antwerpen.

Indra Bimmel is werkzaam als systeemtherapeut binnen de specialistische GGZ bij Stevig/ Dichterbij voor mensen met een LVB en als opleider bij de RINO Amsterdam en Systeemwijs te Apeldoorn.

24. Gender-affirmerende hulpverlening: een therapeutisch omstreden werkveld

Pieter Heye

Wanneer we denken aan 'gender', wordt al snel de koppeling gemaakt met trans en gender diverse personen. Doorgaans blijft daarmee de norm (cisgender) onbenoemd.

Desondanks gaan we in deze workshop toch mee in de eerstgenoemde koppeling, temeer omwille van de gepolariseerde visies die bestaan over (het werken met) gender-diverse personen, en trans en gender diverse minderjarigen in het bijzonder.

We onderzoeken wat 'gender-affirmerend werken' betekent en hoe het zich onderscheidt van nieuwe tendensen zoals 'gender exploratory therapy'. Eveneens staan we stil bij hoe we ons verhouden tegenover de gepolariseerde discourses over wat passende hulpverlening voor deze doelgroep inhoudt. We beschouwen welke rol en positie we daarbij kunnen innemen, en verkennen hoe systeem en NDC-therapeutische invalshoeken van meerwaarde kunnen zijn.

Pieter (hij/zijn) is doctoraatsstudent aan The University of Melbourne, en werkt als systeem- en narratief therapeut in een groepspraktijk in Naarm/Melbourne.

25 + 26. A Supervision of Solidarity

Vikki Reynolds

A Supervision of Solidarity is informed by an ethics of justice-doing & solidarity. It encompasses the principles of resisting settler colonialism, centering ethics, doing solidarity, addressing power, fostering collective sustainability, critically engaging with language, and structuring safety.

In this workshop(s) we will consider the ethical frame for liberatory and collaborative, relational supervision, and reflect on our own ethical stances for supervision that centres an ethics of justice-doing.

Vikki Reynolds (PhD RCC) is an activist/ therapist and community organizer who works to bridge the worlds of social justice activism with community work and therapy. Vikki is a white settler on the territories of the Squamish, Tsleil-Waututh and Musqueam nations. Vikki's people are Irish and English folks, and she is a heterosexual woman with cisgender privilege. Her experience includes supervision and therapy with People with Lived/Living Experience and other workers responding to the drug poisoning catastrophe, refugees and survivors of torture - including Indigenous people who have survived residential schools and other state violence, sexualized violence counsellors, mental health and substance misuse counsellors, housing and shelter workers, activists and working alongside gender and sexually diverse communities. Vikki has taught as an Adjunct Professor and has written and presented internationally. Articles & speaks free at: www.vikkireynolds.ca

27. De Habi-methode

Nadia el Wahabi

In mijn werk begeleid ik voornamelijk cliënten met een niet-westerse culturele achtergrond. Vanuit mijn professionele ervaring én mijn Marokkaanse achtergrond heb ik de **Habi-methode** ontwikkeld. Deze methode sluit aan bij cliënten die moeite hebben

met het herkennen en uiten van emoties en biedt therapeuten praktische, cultuursensitieve handvatten om cliënten inzicht te geven in hun problematiek. Al vanaf de intake begeleidt de Habi-methode cliënten stap voor stap naar een duidelijke en passende hulpvraag.

Tijdens de workshop deel ik mijn praktijkervaring, licht ik de Habi-methode toe en krijgen deelnemers concrete interventies en voorbeelden die zij direct kunnen toepassen in hun eigen werk met cliënten uit niet-westerse culturen.

Ik heb een methode ontwikkeld die zich richt op het belang van visualiseren tijdens de intake, met speciale aandacht voor niet-Westerse cliënten. De methode laat zien hoe therapeuten met behulp van visueel materiaal cliënten kunnen ondersteunen bij het verhelderen en formuleren van hun hulpvraag. Op dit moment wordt deze methode als pilot toegepast binnen Indigo door enkele collega's.

Nadia el Wahabi is ggz-agoog en transcultureel systeemtherapeut in Utrecht, waar ze werkt bij Indigo en daarnaast als zzp'er. Tevens is zij verbonden aan het Expertisecentrum voor Transculturele Therapie.

28. De kracht van het vertragen

Kris hazenbosch

In tijden waarin snelheid alsmaar aan kracht wint, kan het vertragen in ontmoeting met onze gasten gezien worden als een daad van verzet. In het vertragen, geven we eer en doen we recht aan het woord en de taal van onze gast. In plaats van een gecentreerde positie als hulpverlener in te nemen, met een bijhorende dominante houding waarin de taal van de diagnose voorop staat, gaan we in ontmoeting met onze gasten en beluisteren we hun verhaal. In het vertragen kunnen we de waarde van hun taal (her)ontdekken die onze gast met ons deelt met bijhorende kennis. Tijdens deze workshop nemen we tijd voor het verhaal, voor het vertellen, voor het vertragen en het her-vertellen. Tijdens deze workshop gaan we in ontmoeting met elkaar door te luisteren, zorgvuldig notie/notitie te maken van het vertelde verhaal en het her-vertellen om zo invloed te krijgen op het tempo van het gesprek.

Kris hazenbosch is sociaal werker, systemisch counselor en narratief therapeut. Kris werkt als drughulpverlener in het MSOC Vlaams Brabant (ankerpunt Wit huis Diest), als narratief therapeut in Hestia (psycho-therapeutisch centrum Mechelen), en als opleider aan opleidingscentrum Rapunzel Diest.

29. Bewegen richting Brave spaces: moed aan het werk

Eflin Rouwenhorst en Francisca Wemes

Net als in de maatschappij, is ook in therapie en binnen professionele teams de impact van polarisatie voelbaar. Geïnspireerd door het werk van Vikki Reynolds hebben wij in

ons werk gezocht naar manieren om omgevingen te creëren waar mensen onderling kunnen verschillen van mening, waar de waarde van moedig zijn erkend wordt en inzet is voor een genuanceerde verbondenheid. Wat draagt bij aan een samenwerking richting een brave space? In deze workshop gaan wij samen met jullie onderzoeken wat bijdraagt aan het creëren van brave spaces en wat dit van jou zou vragen.

Eflin Rouwenhorst is systeemtherapeut, werkte tot voor kort veel met vragen rondom het thema gender, nu als leidinggevende in een medische setting. Francisca Wemes is als systeemtherapeut en GZ-psycholoog werkzaam in de kinder- en jeugd psychiatrie.

30. Documenteren met kleur **Wanneer verhalen tastbaar worden**

Anje Claeys

Vanuit het jarenlange individuele 1-op-1 werk met kinderen, jongeren en volwassenen in semi-residentiële en ambulante contexten groeide het verlangen om de vele vertelde en gehoorde verhalen te vertalen naar een breder publiek.

Kan je de persoonlijke verhalen van mensen transformeren tot een rijk-geweven beeldverhaal dat harten raakt en ogen opent? Kunnen tekeningen, poëzie, stof en draad gebruikt worden om persoonlijke narratieven van individuen aan elkaar te haken en aan anderen zichtbaar te maken, zonder daarbij het beroepsgeheim te schenden? Hoe kan het individuele zoekwerk dat plaatsvindt in duizenden besloten kamers gedeeld én getoond worden aan anderen? Op welke wijze zouden we de talloze probleem-gesatureerde verhalen én uitzonderingsverhalen die mensen met ons delen kunnen gebruiken als verbindend medicijn in een zoekende samenleving met als intentie om erkenning te bieden, troost te brengen en hoop te doen? Kan je via handwerk gemeenschapsvorming faciliteren in de bredere samenleving? Hoe zet je mensen aan om hun persoonlijke agency op te nemen en zich daarin verbonden te weten met anderen waardoor ze een collectieve agency gaan ervaren?

Aan de hand van verschillende experimenten werden deze vragen benaderd in de artistieke praktijk van Anje Claeys. Centraal in dit werk staat de intentie om een gevoel van 'agency', 'belonging', 'coherence' én 'mattering' te faciliteren en her-ontdekken. Dit wordt geïllustreerd aan de hand van diverse projecten in verschillende domeinen en werkcontexten, waaronder 'de binder' (UPC KU Leuven), life story work (CANO), de artistieke projecten 'safe' en 'handwerk' (Atelier BioArt) en 'een tafellaken op reis' (NDC2). Ook zal er verteld worden over de craftivist actie 'wij haken de rode lijn' die resulteerde in de installaties 'draadkracht' en 'wereldvrede' die in het najaar van 2025 te zien waren in het Stadspark van Leuven. Een visueel voorsmaakje van dit alles kan je ontdekken via Instagram @bioartprint en de website www.bioart.eu.

Anje Claeys werkt als visualisator binnen het zorgteam van Huis 6, een dagprogramma voor jongeren met psychische of psychiatrische moeilijkheden tussen de leeftijd van 12 en 18 Jaar. Als kunstenaar zet ze artistieke projecten en craftivist acties in de wereld, steeds vanuit een narratief en systemisch perspectief.

31. Samen ver-dragen - Op verhaal komen door het maken van beelden

Annemarieke van de Haar

Het leven is beperkt maakbaar en tragiek hoort bij het leven. Koppels komen soms in onze praktijken om de verbinding terug te versterken, want tragiek kan doen polariseren en vervreemden van elkaar. In deze workshop spelen we met sculpting, die de veerkracht die er is weer sterker voelbaar maakt, en het vertrouwen in samen zijn en (ver)dragen in moeilijke situaties kan vergroten. De 'tragische visie' tegenover de 'demoniserende visie' beschreven door Haim Omer in 'Geweldloos Verzet in conflicten en therapie' is een inspiratiebron voor deze workshop.

Annemarieke van de Haar werkt als systeemtherapeut in haar praktijk in het hartje van Groningen, bij de Wikk, centrum voor psychotrauma in Assen, en als opleider bij het Platform Systeemtherapie Noord Nederland.

32. Hoe hou jij het vuur brandende? Bedtime stories voor hulpverleners

Daphne De Wit en Robin Glerum

Raak jij ook weleens het spoor bijster als hulpverlener in deze uitdagende tijden? Voel je je soms verslagen, samen met de mensen waarmee je werkt? En vraag je je af: hoe hou ik het vuur brandende?

Je bent niet alleen. Graag nemen we je mee in onze zoektocht naar antwoorden op deze vragen en het proces achter het aankomende boek 'Bedtime stories voor hulpverleners – Sprankels die het vuur brandende houden in woelige tijden'. We interviewden hulpverleners, therapeuten en professionals die – elk op hun eigen manier – worstelen, zoeken én vonken blijven vasthouden. We nodigden hen uit om de kleine acties van verzet en verbinding die verschil maken in hun werk en leven met ons te delen. In deze workshop hopen we je te inspireren met de veelkleurige ontdekkingen maar ook samen verder te bouwen aan onze 'club van geraakten'. Tot dan!

Robin Glerum (systeemtherapeut en psychotherapeut) en Daphne De Wit (narratief interviewer) nodigen je warm uit om ook jouw sprankels te delen.

33. Narrato: bewegen in de ruimte tussen spel en therapie.

Nathan Vermeulen, Luc Van den Berge & Sabine Vermeire

Met het bordspel Narrato nodigen we spelers uit een ruimte te betreden tussen fictie en realiteit, tussen spel en therapie. Zo exploreren deelnemers in nauwe samenwerking met elkaar een diversiteit aan levensdomeinen: buurt, relaties, vrije tijd, familie, werk, vrienden en school. Tijdens deze verkenningsstocht krijgen spelers te maken met vragen en uitdagingen. Narrato is geïnspireerd door de narratieve praktijk en systemische therapie.

In een atmosfeer van plezier en suspense (her)ontdekken en (her)bezoeken ze niet alleen plaatsen en personen, rijkere verhalen, of dromen, maar ze schrijven en beleven die ook

samen. Spelers geraken op verrassende wijzen verbonden, via de andersoortige dans van het spel. Narrato kan alleen, met een partner, met een of meerdere vrienden, met familie of met collega's en in de hulpverlening worden gespeeld.

We zijn trots om ons bordspel in de finale ontwikkelingsfase te presenteren. We leggen uit hoe Narrato is opgevat als een semi-coöperatief bordspel, en we bieden de gelegenheid om het uit te proberen.

Nathan Vermeulen is systeemtheoretisch opgeleide psycholoog, verbonden aan de afdeling oncologie van het Universitair Ziekenhuis van Gent, en ontwikkelaar van bordspellen (Bannan).

Luc Van den Berge is pedagoog (dr.), systeemtheoretisch en narratief psychotherapeut, supervisor en opleider. Hij werkt met kinderen en jongeren en hun ouders in het CGG Adentro te Gent, werkt als supervisor in groepspraktijk De Luwte en is verbonden aan de UGent als gastprofessor.

Sabine Vermeire, Narratief en systemisch psychotherapeut, supervisor en opleider steeds speurend naar alternatieve taalvormen wanneer het samenspreken stukt.

34. De landkaart van binnen – Narratieve mappen als hulpmiddel in psychedelisch-geassisteerde therapie

Cinthe Lemmens

Psychedelic Assisted Therapy (PAT) is in opkomst. In verschillende Europese landen, waaronder Duitsland, Noorwegen, Tsjechië, maar ook Nederland en België, wordt onderzoek gedaan en worden voorzichtige stappen gezet richting klinische toepassing. Hoewel farmacologische en neurobiologische benaderingen daarbij veel aandacht krijgen, blijft de vraag hoe we als narratieve therapeuten onze eigen expertise kunnen inzetten binnen deze snel evoluerende praktijk.

In deze workshop verkennen we hoe narratieve mappen een cruciale rol kunnen spelen tijdens de voorbereiding, de onmiddellijke post-doseerfase en de langere integratieperiode van PAT. Deze benaderingen ondersteunen cliënten bij het vormgeven van betekenis, het herpositioneren ten opzichte van dominante probleemverhalen en het verankeren van nieuwe ervaringen in hun relationele netwerken.

Aan de hand van een klinische casus – het traject van een koppel, Erik en Martha, dat een volledig PAT-proces doorliep – tonen we hoe narratieve praktijken, waaronder het schrijven en inzetten van narratieve brieven, concreet kunnen worden geïntegreerd in elke fase van het traject. Deelnemers maken kennis met hun verhaal, de uitdagingen en verschuivingen die zich voordeden, en de narratieve interventies die hielpen om inzichten en veranderingsprocessen duurzaam te verankeren.

Cinthe Lemmens is werkzaam als systeemtherapeut, lid van de bestuursraad van BVRGS en EFTA en trainer bij IPRR. Cinthe maakt deel uit van Metaloog, kennisnetwerk voor systeemprijktijken. www.metaloog.com.